

SDM-directeur Nienke Venema

Van steunfonds naar aanjager mediadebat

Stichting Democratie & Media
gooit het roer om

Door Redactie WvF

26-07-2026

(Social) impact Analyse

SDM gaat zich anders wijden aan haar dubbele doelstelling: ijveren voor pluriforme media én hun rol in de democratische rechtsstaat. Het fonds gaat een geïntegreerde visie en beleid ontwikkelen voor ‘de enorme bedreiging’ van Big Tech voor de publieke informatievoorziening.

In de afgelopen jaren verstrekten SDM subsidies aan organisaties en initiatieven die pasten bij haar dubbele doelstelling, onder meer Villamedia, World Press Photo en Bits of Freedom. Wat was is geweest. In de komende tijd bindt SDM de strijd aan tegen de dominantie van Big Tech. Het wordt een gevecht tussen algoritmes van techreuzen, waar niemand zeggenschap over heeft, en een medialandschap gestoeld op democratische waarden. Een *uphill fight*?

In een opiniebijdrage in *de Volkskrant* presenteerden SDM-directeur Nienke Venema en directeur/medeoprichter van de Argumentenfabriek Kees Kraaijeveld onlangs alarmerende feiten. In Nederland laten ruim 2 mln mensen het nieuws links liggen. Onder Nederlandse jongeren tussen 18 en 24 jaar werkt 90% regelmatig met AI. De zorgen over desinformatie en nepnieuws groeien. De helft van de Nederlanders maakt zich hier zorgen over.

Ook op mondiaal niveau zijn de feiten schokkend. Als gevolg van de informatierevolutie hebben bijna 6 mrd wereldburgers een sociale-media account. De sociale media zijn inmiddels van karakter veranderd: gebruikers worden gevoed door algoritmes die hun aandacht vasthouden zonder de gebruikers zeggenschap te geven. ‘We zijn beland in een zee van nepnieuws, algoritmes en *AI slop*’, schrijven Venema en Kraaijeveld.

Winstbejag

De informatierevolutie werkt ook op een andere manier ontwrichtend. Het winstbejag van Big Tech houdt gebruikers van sociale media met hun algoritmes in hun greep en ze zijn niet aanspreekbaar op hun gedrag. De gevolgen voor de klassieke Nederlandse nieuwsmedia zijn desastreus. Ze boeten in aan bereik en inkomsten doordat sociale media en AI hun aandacht en hun advertentie-inkomsten opslokken. De informatiesamenleving is volkomen ontspoord.

Dit alles heeft ook gevolgen voor de tweede doelstelling van SDM: de rol van pluriforme media in de democratische rechtsstaat. Venema en Kraaijeveld: ‘Een democratie kan niet zonder gesprekken tussen burgers die over betrouwbare informatie beschikken om vrij hun eigen mening te kunnen vormen. Hoe kunnen we nog samen een land zijn met regels, wetten en afspraken als iedereen in een eigen werkelijkheid leeft?’

Totalitaire tendensen

Venema, Kraaijeveld en bondgenoten hebben de stethoscoop op het gefragmentariseerde medialandschap gelegd en goed geluisterd in een poging te redder van er te redder valt. Ze komen tot deze diagnose: ‘Deze omwenteling is te groot en te belangrijk om alleen over te laten aan media-experts, mediabedrijven, politici en Big Tech met zijn totalitaire tendensen.’

Ze vervolgen hun bevindingen aldus: ‘We zijn de interesse in nieuws verloren, ons vertrouwen in de traditionele journalistiek daalt, terwijl we betrouwbare informatie wél belangrijk zeggen te vinden. Venema en Kraaijeveld baseren zich op een recent rapport van het Commissariaat van de Media. De teneur: zorgen om online mis- en desinformatie nemen sterk toe in 2026. Professionele journalistiek moet zichtbaar en vindbaar zijn online.

Mediadebat

Wat nu? SDM, de Argumentenfabriek en *NU.nl* zijn begonnen met ‘[Het Grote Mediadebat](#)’. ‘We gaan mensen bij elkaar brengen om samen te praten over onze toekomst, de zorgen die we hebben en hoe we weer grip kunnen krijgen op ons nieuws.’ In de komende maanden organiseert men ‘fysieke *media-meet-ups*’ door het hele land. De organisaties gaan in gesprek met experts en zwengelen, samen met *NU.nl*, online het debat aan.

Met als uitgangspunt: betrouwbare informatie is onmisbaar voor onze democratie. Er zijn vele bedreigingen, maar er zijn ook vele mogelijkheden. BigTech lijkt almachtig, maar wat willen we zelf? Daarover moeten we samen nadenken, nu het nog kan. In het belang van onze democratie. Aldus de opiniebijdrage van Venema en Kraaijeveld in *de Volkskrant*.

Nieuwe koers

Zo evolueert SDM van media-eigenaar zonder winstoogmerk, via aandeelhouder en subsidiefonds, naar een organisatie die steeds actiever initieert, agendeert en faciliteert. Met als volgende stap: een stichting met een inhoudelijke focus op het samenspel van media en democratie. Een organisatie die het collectieve denken over de democratie van morgen en overmorgen stimuleert, die denkruimte creëert en gesprekken voedt met relevante vernieuwde inzichten.

In ‘Een nieuwe koers’, de SDM-strategie ’26 – ’30, vertaalt zich dit op drie niveaus (de spelregels voor een solide infrastructuur voor media; een zelfbewuste en weerbare mediasector; een stimulerende en vernieuwende inhoud die het publieke denken voedt over de toekomst van de liberale democratie) en vier kernactiviteiten (beschermen, onderzoeken, vernieuwen, samenbrengen).

Voor meer informatie zie onderstaande links.

<https://sdm.nl/>

<https://sdm.nl/strategie-26-30-een-nieuwe-koers/>

Stichting Democratie & Media is voortgekomen uit de idealen en het kapitaal van de illegale verzetskrant *Het Parool*, die in de Tweede Wereldoorlog werd opgericht. Later werd de stichting ook eigenaar van *de Volkskrant* en *Trouw*. En korte tijd ook *NRC Handelsblad* en het *AD*. Het vermogen bedraagt een krappe € 155 mln. Het doel van de stichting, verwoord in de statuten, luidt: het ijveren voor pluriforme media en hun rol in de democratische rechtstaat.

De stichting – inmiddels SDM geheten – verkocht later de bulk van haar aandelen in het krantenbedrijf. Uit ideële overwegingen hield ze een aandeel aan in DPG, het huidige moederbedrijf van *Het Parool*, *de Volkskrant* en *Trouw* alsook in *de Correspondent*. SDM ontvangt geen dividend. Ze financiert haar activiteiten uit het rendement op haar belegde vermogen. Indien noodzakelijk is SDM bereid ook een deel van het vermogen zelf aan te spreken.

Abonneer je op ons gratis Journaal:

E-mail adres

Schrijf je in